

ВСТУП ДО КУРСУ

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РЕФОРМ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»

Питання 1. Понятійно-категоріальний апарат курсу: «теорія», «практика», «реформа», «публічне управління та адміністрування».

Питання 2. Правові засади реформ у публічному управлінні та адмініструванні.

Питання 1. Понятійно-категоріальний апарат курсу: «теорія», «практика», «реформа», «публічне управління та адміністрування».

Що таке поняття? **Поняття** – це універсальна форма думки, що вміщує та відображає найсуттєвіші риси того явища, процесу, яке позначає.

Поняття – це серцевина будь-якої теорії, процесу пізнання, програми діяльності, проекту.

Для того, щоб щось пізнати, вивчити й дослідити (наприклад, якусь тему, галузь, сферу, процес) необхідно перш за все розібратися з базовими поняттями й категоріями, які лежать в основі цього пізнання (цієї теми, галузі, сфери, процесу).

Кожен навчальний курс особливий і має у своїй основі базові, засадничі поняття й категорії.

Для курсу «Теорія та практика реформ у публічному управлінні» такими поняттями й категоріями є такі, насамперед, як: «теорія», «практика», «реформа», «публічне управління».

Ці поняття можна правильно зрозуміти й визначити через ряд інших, не менш важливих понять: «зв'язок», «закон», «закономірність», «знання» та інші.

Отже, приступимо до розкриття змісту понять, які надважливі під час вивчення нашого курсу.

Зв'язок – це поняття, що відбиває взаємозумовленість існування явищ, розділених у просторі і в часі. (Земля і місяць; день і ніч; теорія та практика тощо).

Закон (у філософському сенсі) – це суттєвий, стійкий, повторювальний, внутрішній, об'єктивний та необхідний зв'язок предметів і явищ. (Закон всесвітнього тяжіння, закон зміни поколінь та ін.).

Закономірність – це форма конкретного прояву закону.

Знання – сукупність даних про навколишній та внутрішній світ, які накопичує людина у процесі сприйняття **інформації**, тобто окремих даних, які сприймаються людиною під час пізнання.

Знання можна розподілити на декілька груп:

- 1) знання здорового глузду;
- 2) міфологічне знання;
- 3) релігійне знання;
- 4) наукове знання;
- 5) філософське знання.

Теорія – це найвища форма організації наукового знання, логічно впорядкована система, що дає цілісне синтетичне уявлення про закономірності

й суттєві зв'язки визначеної області дійсності. (Математична теорія, економічна теорія, політична теорія, теорія публічного управління тощо).

Практика – це поняття для позначення матеріальної, чуттєво-предметної, цілепокладаючої діяльності людини, що має своїм змістом освоєння й перетворення природних та соціальних об'єктів і становить загальну основу, рушійну силу людського суспільства й пізнання.

Практика таким чином має *соціоактивний, усвідомлений, цілепокладаючий, доцільний, почуттєво-предметний, матеріальний, перетворюючий характер* і **може розглядатися як «серцевина», своєрідне ядро системи діяльності.**

Діяльність – це форма активного ставлення людини до навколишнього світу з метою його перетворення.

У структурі практики виокремлюють такі елементи:

- 1) потреби;
- 2) мета;
- 3) мотив;
- 4) доцільна діяльність у вигляді її окремих актів;
- 5) предмет, на який спрямована ця діяльність;
- 6) засоби, за допомогою яких досягається мета;
- 7) практичний результат діяльності.

Виокремлюють дві основні форми практики:

- а)** виробництво матеріальних благ,
- б)** соціально-перетворюючу діяльність (наприклад, публічне управління та адміністрування).

Публічне управління та адміністрування – це різновид та ядро соціального управління.

Соціальне управління – цілеспрямована дія на суспільство для впорядкування, збереження, вдосконалення й розвитку його відповідної якісної специфіки.

Публічне управління та адміністрування – це формалізований, унормований, системний вплив на суспільство таких суб'єктів, як держава, органи місцевого самоврядування, структури громадянського суспільства задля вирішення складних публічних суспільно-політичних проблем і впорядкування, збереження й поступального розвитку суспільства як складної системи.

Суб'єкти публічного управління та адміністрування: а) органи державної влади (держава); б) органи місцевого самоврядування (територіальні громади); в) структури громадянського суспільства (громадянське суспільство).

Причому держава (завдяки своїм сутнісним визначальним характеристикам) – це провідний гравець політичної системи й суб'єкт публічного управління та адміністрування.

Публічна служба – це професійна, унормована й регламентована діяльність осіб на адміністративних посадах в органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування та громадських організаціях.

Публічна влада – це публічно-управлінська категорія, що позначає здатність суб'єкта підпорядкувати об'єкт для забезпечення досягнення певних цілей на підставі соціальної відповідальності.

Феномен публічної влади складається з таких основних сутнісних структурних аспектів: підпорядковуючої сили, цільового і вольового аспектів, соціальної відповідальності. Ці аспекти утворюють єдину, складну, багаторівневу сутність публічно-владного явища.

Публічну владу можна класифікувати за двома підставами: 1) залежно від ускладнення способу організації соціально-політичної життєдіяльності суспільства (влада соціальна, політична, державна, міждержавна); 2) за масштабом функціонування й впливу в соціальній системі (мікровлада, мезовлада, макровлада, мегавлада).

Право – це система загальнообов’язкових правил поведінки, встановлених або санкціонованих державою для регулювання суспільних відносин.

Право – це справедливий регулятор поведінки людей, міра свободи для всіх.

У процесі здійснення соціально-перетворюючої діяльності, публічно-управлінської практики, суб’єкти публічного управління та адміністрування (органи державної влади, місцевого самоврядування) традиційно проводять **реформи**.

Тут слід зазначити, що «**ре**» – префікс, що означає зворотну, іншу або повторну дію (реагувати, реабілітація, реформа тощо). У цьому контексті реформа означає зміну певної форми.

А що ж таке форма?

«Форму», як правило, пов’язують з такою категорією, як «зміст».

Форма – це засіб вираження змісту, його структури й організації, відносно стійкої визначеності зв’язку елементів змісту і їхньої взаємодії.

Зміст – це сукупність елементів предмета (явища, процесу), їхній взаємозв’язок одного з одним і з навколишнім середовищем.

Наприклад, змістом організму є реальний процес його життєдіяльності, який протікає у певній формі.

Відповідно, змістом держави є реальний процес її життєдіяльності, який відбувається у певній формі.

У процесі здійснення публічного управління та адміністрування певний його зміст, так би мовити, «упаковується» у певну форму.

Час від часу суб'єкти публічної влади проводять коригування, зміну форми здійснення публічного управління та адміністрування. Тут мова йде, насамперед, про реформи.

Реформа – це зміна форми, тобто засобу вираження змісту, його структури й організації, відносно стійкої визначеності зв'язку елементів змісту і їхньої взаємодії.

Реформа у публічному управлінні та адмініструванні – це зміна його форми, тобто засобу вираження змісту, його структури й організації, відносно стійкої визначеності зв'язку елементів змісту і їхньої взаємодії.

Питання 2. Правові засади реформ у публічному управлінні та адмініструванні.

Законодавство України, що регулює на цей час реформи у публічному управлінні та адмініструванні, представлено, зокрема, такими нормативно-правовими актами:

1. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 року № 55-ХІІ.
2. Про проголошення незалежності України: постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
4. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.
5. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07 червня 2001 року № 2493-III.
6. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 2 травня 2023 року № 3077-IX.
7. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII.
8. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI.
9. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 року № 586-XIV.
10. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР.
11. Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ.
12. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

13. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII.
14. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» від 20 червня 2022 року № 2322-IX.
15. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15 липня 2021 року № 1667-IX.
16. Закон України «Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності» від 13 липня 2021 року № 1630-IX.
17. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р.
18. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р.